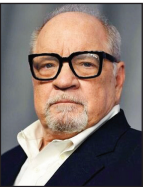

سینمای جهان

«استاد باغبان» پل شریدر

پل شریدر، کارگردان و فیلمنامه‌نویس از ساخت فیلم بعدی‌اش خبر داد و گفت: فیلم بعدی‌اش درباره پرستاری در پورتوریکو خواهد بود اما انتخاب این شغل تنها استعاره‌ای برای بیان مفاهیم مورد نظر وی است.این فیلمساز که همراه جوئل اجرتون و سیگورنی ویور

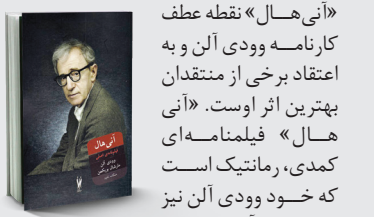
بازیگران فیلم «استاد باغبان» در جلسه پرسش وپاسخ این فیلم حاضر شده بود گفت: این همان کاری است که وی در سه‌گانه آخرش که از آن با عنوان «مرد تنهای خدا» یاد کرد و شامل فیلم‌های «اولین اصلاح‌شده» و «شمارنده کارت» هم می‌شود، انجام داده است.

این فیلمنامه‌نویس که نویسنده «ارننده تاکسی» ساخته اسکورسیزی هم هست، گفت: همیشه به این نوع شخصیت‌های خاصی علاقه داشته‌ی؛ یعنی به فردی که خود را گناهکار می‌داند، خود را تنبیه می‌کند، مرتکب اشتباههایی در زندگی‌اش شده و می‌خواهد با از خودگذشتگی آنها را جبران کند. وی گفت: شخصیت تراویس بی‌کل فیلم «ارننده تاکسی» هم چنین شخصیتی دارد و در فیلم «استاد باغبان» هم همین امر تکرار شده است.شریدر گفت: این داستان‌ها درباره فردی است که خودش را با نقاب شغلش پوشانده و منظر وقوع رویدادی است. وی همچنین گفت: مردم رانندگان تاکسی را به‌عنوان دوستیانی برحرف می‌شناسند اما آنچه او می‌دید قلب سیاه داستایوفسکی بود که سوار بر تابوتی زرد رنگ از دل فاضلابی به نام شهر می‌گذرد.گفتی: ساخت فیلم جدیدش این سه‌گانه به چهار گانه‌ای بدل می‌شود زیرا فیلم جدید هم همین داستان را دارد و تنها تفاوتش در این است که این بار شخصیت اصلی قصه یک زن است زیرا زمان آن رسیده که درباره چیزی که نمی‌شناسد بنویسد.

فیلمنامه

«آنی هال»

کمدی رمانتیک روشنفکرانه

«آنی هال» نقطه عطف کارنامه وودی آلن و به اعتقاد برخی از منتقدان بهترین اثر اوست. «آنی هال» فیلمنامه‌ای کمدی، رمانتیک است که خود وودی آلن نیز کارگردانی آن را برعهده

داشته است. این فیلم در سال ۱۹۷۷ موفق به دریافت ۴ جایزه اسکار از جمله «بهترین فیلم» شد. آلن فیلمنامه این فیلم را به همراه مارشال بریکمن نوشته است.آنی فیلم در گیشه نیز موفق بوده و یکی از بهترین آثار آلن به‌شمار می‌آید. از دیگر افتخارات «آنی هال» می‌توان به دریافت جایزه بهترین بازیگر نقش اول زن توسط دایان کیتون، اشاره کرد. از نظر منتقدان و علاقه‌مندان به سینما، نقاط قوت این فیلم شامل شیوه ارائه تضاد بین شهرهای نیویورک و لس آنجلس آمریکا، پرداختن به کلیشه‌های جنسیتی و عناصر روانکاوانه و مدرنیسم هستند. فیلمنامه آنی هال توسط منتقدنامه ناهید ترجمه شده و نشر شورآفرین آن را منتشر کرده است. انیتورک مترجم در مقدمه آورده سناریوی آنی‌هال از متن کامل فیلمنامه به فارسی ترجمه شده است و در فیلمنامه فصل‌های حذف شده از نسخه نهایی فیلم هم موجود است.

نمایشنامه

«رد ترس» سم شیرد

نمایشنامه «د ترس» اثری از سم شیرد، نویسنده و بازیگر اوانگارد آمریکایی است که با ترجمه نفیسه کریمی در ۱۰۵ صفحه و با قیمت ۴۶هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان به نمایش و نمایشنامه‌خوانی قرار گرفته است. «د ترس» نمایشنامه‌ای پلیسی-جنایی است که نویسنده

در آن از جهان اساطیری گذشته به جهان مدرن پل می‌زند تااین دو جهان را به هم وصل کند؛ از قتل پادشاهی در اعصار گذشته تا جنایتی در بزرگراهی در کالیفرنای امروز. نفیسه کریمی مترجم کتاب درباره نمایشنامه رد ترس به ایبنا می‌گوید: «سم شیرد که رویانگر تصویری تاریک از زندگی معاصر آمریکایی است، در نمایشنامه «د ترس» با اقتباس از یکی از معروف‌ترین نمایشنامه‌های تاریخ جهان «ویدجویس شهریار» و با شکل و فرم این اثر مدرن با درونمایه‌ای اساطیری، در قالب داستان پلیسی-جنایی و گاه با حس و حالی شاعرانه، مخاطب را با خود به سفری درونی، پر کشش و فلسفی می‌برد. جایی که نوع پیش‌مقاله تقدیر خود می‌ایستد و سعی می‌کند بر آن چیره شود؛ اما بعد از تقلاي فراوان یکبار، درمی‌یابد که گاهی، آغاز رنج است و پس.

شخصیت‌های این کتاب دو دسته‌اند؛ یک‌دسته مربوط به گذشته و اسطوره اویدپیوس شهریار هستند و دسته دیگر در آمریکای امروزی می‌گذرد و داستانی پلیسی-جنایی دارد. شاید از دور این شخصیت‌ها معمولی باشند؛ اما وقتی نزدیک می‌شوم و با دغدغه‌هایشان آشنا می‌بینم که مشکلاتی دارند یا از چیزی فرار می‌کنند یا سوالی دارند و در نی بی آن می‌گردند و می‌خواهند به سرنخ‌هایی برای تمام سوال‌های خود برسند.»

کتاب

شهاب مهدوی

«زبان و سبک نقد فیلم» یکی از مهم‌ترین کتاب‌های منتشر شده در حوزه نقد فیلم و مطالعات سینمایی است که در آن مجموعه‌ای از مقالات به توصیف و تشریح سبک نوشتاری تعدادی از شاخص‌ترین منتقدان پرداخته شده‌است. توصیفی که بایک کریمی و سعیده طاهری، سرپرست مترجمان کتاب ارائه داده‌اند معرفی موجزی است از آنچه خواننده قرار است با آن مواجه شود. زبان و سبک نقد فیلم، کتابی درباره نقدنویسی یا چگونه نقدنوشتن نیست، بلکه نقد را به ساحت دیگری می‌برد و به آن از زاویه‌ای کمتر نگر بسته‌شده می‌نگرد: زبان و سبک و از این رو، نمی‌توان آن را منحصرأ در زمره کتاب‌های مطالعات سینمایی یا نقد فیلم قرار داد. این کتاب رویکردی میان‌رشته‌ای به نقد دارد و در واقع «گفتمان نقد» را از خلال بررسی نمونه‌های نقد منتقدان و نویسندگان می‌کاود و از این بابت، شاید بتوان رویکردش را به‌نوعی «فراتقد» یا «تحلیل گفتمان نقد» دانست. هدف اصلی گردآوردگان کتاب بحث درباره چالش‌ها و دشواری‌هایی است که سینما بر سر راه نوشتار نقادانه و ارزش‌داورانه می‌گذارد. کتاب هدف دیگری هم دارد: کشاندن مباحث نقد و نوشتار نقادانه، در مقام دستاوردهایی زبان‌نهاد به حوزه‌های دانشگاهی؛ نهاده‌ی که کمتر به نقد فیلم از منظر زبان و مؤلفه‌های وابسته به آن پرداخته. مخاطبان این کتاب، به سبب وسعت و تنوع جستارها، طیف وسیعی را در بر می‌گیرند: منتقدان، سینه‌فیل‌ها، دانشجویان، فیلم‌پژوهان، دانشجویان رشته‌های سینما، مطالعات سینمایی و زبان‌شناسی، علاقه‌مندان نقد و نقدنویسی و همه کسانی که دغدغه «زبان و سبک نقد فیلم» را دارند.

مقدمه‌ای که الکس کلیتن و اندرو کلون، مدخل مناسبی برای ورود به مباحث مطرح شده در کتاب زبان و سبک نقد فیلم است. بهترین نقدها دل‌بستگی‌مان را به فیلم‌ها عمیق‌تر و معناها و دیدگاه‌های تازه‌ای را آشکار و درک‌ما را از رسانه سینما گسترده‌تر می‌کنند. پیش‌فرض‌هایمان درباره ارزش‌ها را به پرسش می‌گیرند و قوه تمیز و تشخیص‌مان را تیزتر می‌کنند. به علاوه، نقدهایی از این دست می‌کوشند بیانی تازه برای آنچه بیابند که مخاطب می‌بیند و می‌شنود، و ساحت صدا و تصویر و کنش و اشیا را

به ضمیر اول شخص مفرد

منتقد وقتی درباره فیلم‌ها می‌نوسد چقدر و چگونه خودش را توصیف می‌کند؟ و در نقطه مقابل منتقد با کمترین میزان ارجاع به خود جهان فیلم‌ها را توصیف می‌کند؟ مقاله چهار نفر در برابر عمارت نوشته ریچارد کومیز به این پرسش‌ها با بررسی نوشته‌های پالین کیل، منی فاربر، دیوید تامسون و ریمنود دورنیات پاسخ می‌دهد. مقاله چهار نفر در برابر عمارت نوشته ریچارد کومیز اینگونه شروع می‌شود. پالین کیل در مقدمه‌اش بر کتاب برای همیشه، نوشته کوناهی که پایان‌بخش کار حرفه‌ای اوست، چنین می‌نویسد: مدام از من پرسیده‌اند چرا خاطراتم را نمی‌نویسم؟ فکر می‌کنم نوشته‌ام» (کیل ۱۹۷۴: ۱۷۹). «ده جلد رویوب و برنامه‌های راد بویی»، به علاوه کتاب «برورش کین» (۱۹۷۱) که حمله و هجمه ناگهانی او به پژوهش‌هایی درباره آرسن ولز است، حاصل دوره

فرهنگ

نگاهی به کتاب «زبان و سبک نقد فیلم»

نقد فیلم، شرح حال است

به دیده تردید می‌نگرد و کتاب زبان و سبک نقد فیلم، بیش از هر چیز اهمیت دیدگاه‌های شخصی را موکد می‌کند.

سرفصل‌ها

کتاب زبان و سبک نقد فیلم متشکل از ۱۰ مقاله به این عناوین است: ۱) به تفاهم رسیدن (الکس کلیتن «ترجمه: بایک کریمی و سعیده طاهری»); ۲) سبک پرسشگر (رابرت سینتربرینک «ترجمه: فاقسم مومنی»); ۳) حملات (ادرین مارتین «ترجمه: محمود رضا جاویدآرا»); ۴) توصیف (اندرو کلون «ترجمه: نیکاخمسی»); ۵) نوشتن درباره بازیگری: منتقد فیلم در مقام بازیگر (جورج تولس «ترجمه: بایک کریمی و سعیده طاهری»); ۶) سکوت و سکون (ویلیام راتمن «ترجمه: مسعود ناسوتی»); ۷) چهار نفر در برابر عمارت (ریچارد کومیز «ترجمه: سعیده طاهری»); ۸) دچار شدگی (چارلز وارن «ترجمه: خشارپار قشقایی»); ۹) خاطراتی که شاید نداشتیم (لزلی استرن ترجمه مسعود ناسوتی)؛ ۱۰ دوربین: قلم: یادداشت‌هایی درباره نقد ویدئویی و سینه‌فیلیا (کریستین کیتلی «ترجمه: بایک کریمی و سعیده طاهری»).

بررسی انتقادی «هنر فیلم»

«هنر فیلم» (که در ایران با نام هنر سینما ترجمه شده) یکی از مهم‌ترین کتاب‌ها درباره نقد فیلم است که سال‌هاست به‌عنوان کتاب درسی دانشجویان رشته سینما جایگاه تثبیت‌شده‌ای یافته است. هنر فیلم سال‌هاست در ایران هم به‌عنوان کتاب درسی شهرت و

کاری ۴۰ساله‌ای است که درست مانند خود زندگی، بر از فراز و نشیب‌های پرشور و هیجان است. واقعیت این است که برخی نوشته‌هایش وجهی «زندگی‌نامه‌ای» به معنای مرسوم و متعارف دارند. کیل در بخش‌های غرولنده‌هایش درباره هری کشیف (دان سیگل، ۱۹۷۱، آمریکا) می‌نویسد: من در سان‌فرانسیسکو بزرگ شدم و یکی از خردمندانه‌ترین حکمت‌های عامیانه‌ای که مادرم به من آموخت این بود: «که تو در دسدر افتادی هیچ وقت سراغ پاسبنون جماعت نرو» (کیل ۱۹۷۳: ۲۵۸). «بعد دورانی پیش آمد که خود زندگی‌نامه نویسی جذابیت فریبنده‌ای یافت. او در جستار مفصلش، «زباله، هنر و سینما»، می‌نویسد: «فیلم‌هایی همان قدر به جهان واقعی‌ای که در آن فیلم به نمایش درمی‌آید می‌پردازد که به جهان‌های نگرسته‌روی بوده سینما.

درباره «بام بالا» فیلم کودکی که به شکل نامناسبی اکران شد

فرستی که سوخت

فیلمی تازه است، ادامه روندی است که معمولاً سینمای کودک با آن مواجه بوده است. فیلم‌های کودک ساخته می‌شوند که در بهترین حالت، زینت‌بخش جشنواره کودک باشند و پس از آن با بیایگانی شده یا به تلویزیون بروند، چرخه‌اکران برای فیلم کودک، معمولاً سلامت و حرفه‌ای نیست. اما «بام بالا» فیلمی است که با نگاه حرفه‌ای و جذب مخاطب ساخته شده و مشخص است که غایت آمال و آرزوهای سازندگانش، نمایش در جشنواره فیلم کودک نبوده است. در جدول فروش این روزهای سینمای ایران، «بام‌بالا» چندان پر مخاطب و پربیننده نبوده و این برای فیلمی که تلاش کرده با شرافت، قصه بگوید

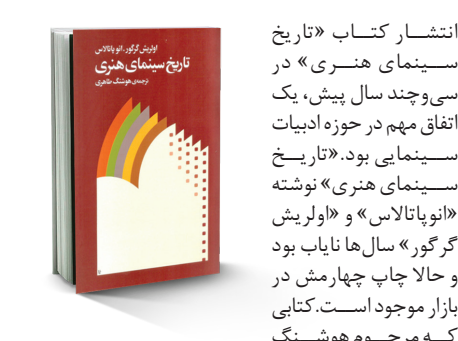
همیشه‌ری

قصه

یک ساعت کهنه

که هنوز خوب کار می‌کند

یادی از کتاب «تاریخ سینمای هنری» که همچنان خواندنی و کاربردی است

طاهری در اوایل دهه ۶۰ آن را ترجمه کرد.اوتوپاتلاس سی‌وچند سال پیش، یک اتفاق مهم در حوزه ادبیات سینمایی بود. «تاریخ سینمای هنری» نوشته «اوتوپاتلاس» و «اولریش گرگور» سال‌ها نایاب بود و حالا چاپ چهارمش در بازار موجود است.کتابی که مرحوم هوشنگ

طاهری در اوایل دهه ۷۰ میلادی در میان تعداد زیادی کتاب تاریخ سینما که به جشنواره ونیز ارسال شده بود، به‌عنوان تحلیلی‌ترین و جامع‌ترین کتاب تاریخ سینمای هنری مورد تجلیل و ستایش فراوان قرار گرفت و جایزه اول کتاب‌های سینمایی این جشنواره را دریافت کرد؛ کتابی که سال‌ها بعد به فارسی ترجمه شد و چند سالی هم در دفتر ناشر خاک خورد و در نهایت در انتهای دهه ۶۰ توسط نشر ماهور به چاپ رسید.

کتابی که سال‌ها نایاب بود و نسخه زیراکسی‌اش در بساط دستفروشان مقالیل دانشگاه به فروش می‌رسید در این سال‌ها چند باری تجدید چاپ شده و حالا چاپ چهارمش در بازار موجود است. چاپ اول کتاب در مقطعی منتشر شد که تنها ۲ تاریخ سینمای معتبر، قبل از آن در اینجا منتشر شده بود؛ «تاریخ سینمای آرتور نایت» که در دهه ۴۰ه شمسی تامپسون در کتاب درسی «هنر فیلم» که سال‌ها در برنامه مقطع کارشناسی ارشد مطالعات سینمایی تدریس شده فصلی را با عنوان «نقد فیلم: نمونه تحلیل‌ها» ارائه داده‌اند که هدفش ارائه «الگوی برای گونه‌ای از نوشتار مختص نقد فیلم» (بوردول و تامپسون ۱۹۷۷: ۴۳۱) است. این ادعایی بیش نیست. در ادامه نویسنده با تمرکز بر نقد «منشی همه‌کاره‌او» رویکرد بوردول و تامپسون به نقد فیلم را کاملاً زیر سؤال می‌برد. مشکلات از جایی سرچشمه می‌گیرند که تعدادی اصطلاح حاضر و آماده (مثلا، «علت»، «معلول» و «رویداد»، دور از راه‌گشای دانشجویان رشته سینما باشد.

کتاب اول عملاً تا دهه ۵۰میلادی پیشش رفته بود و کهنه به‌نظر می‌رسید و کتاب دوم هم با وجود ارزش‌های فراوانش، به‌خاطر توزیع نامناسب، در آن مقطع، چنان که باید دیده نشد. مرحوم طاهری که خود مدرس دانشگاه بود، «تاریخ سینمای هنری» را به واقع به‌عنوان یکی از منابع مورد نیاز محافل آکادمیک و دانشگاهی ترجمه کرد؛ کتابی که راه‌گشای دانشجویان رشته سینما باشد.

ویژگی بارز «تاریخ سینمای هنری» نسبت به کتاب‌های آرتونایت و اریک زد این است که به‌صورت متعادل به تمام ادوار تاریخ سینما پرداخته شده است؛ درحالی‌که در ۲ کتاب فوق‌الذکر، بخش قابل توجهی را سال‌های آغازین اختراع سینما و شکل‌گیری هنر هفتم تشکیل داده‌اند و از دوره‌های متأخر به‌سرع‌ت گذر شده است.

«تاریخ سینمای هنری» این امتیاز را دارد که به دوره مورثانو و اینشتاین به همان اندازه دوره گذار واک‌ریوت اهمیت داده شده است؛ چنان که مؤلفان هم در پیشگفتار کتاب چنین آورده‌اند: «مخاطب نویسندگان، خواننده‌ای آرماتی نیست که تمامی دوره‌های تاریخ سینما را از همان دیدگاه نویسندگان بنگرد.آن دو برخلاف آنچه تاکنون در

بسیاری از کتب تاریخ سینما دیده شده است، در پی آن نیستند که دوره‌های آغازین تاریخ سینما را با دقتی عمیق و همه‌جانبه نشان دهند یا دوره‌های متأخر را – که هنوز از نظر تاریخی یا آن فاصله‌ای پدید نیامده – در نهایت ایجاز و اختصار بیان کنند بلکه برعکس، توجهی عمیق به تفسیر و تشریح دوره‌های معاصر داشته‌اند.مخاطبان این کتاب، دوستداران سینما در میان معاصرانند. البته آنچه در فهم سینمای هنری در معاصر بی‌اهمیت می‌نموده یا بدان اشاره مختصری شده یا بدان اصلاً اشاره‌ای نشده است برعکس آنچه در آفرینش سینمای مدرن به‌صورت سنت و محرک، زنده و پایدار بوده است، در این کتاب عمیقاً مورد بحث قرار گرفته است.»

«تاریخ سینمای هنری» هم یک نمای کلی از وضعیت اجتماعی سیاسی و تأثیرات آن در فعالیت فیلمسازی در نقاط مختلف جهان به‌دست می‌دهد. هم به‌عنوان تاریخ سینما روایتی است از سیر تحولات هنر هفتم در گذر زمان و به‌صورت توأمان تصویری دقیق از فیلمسازان شاخص و زیبایی‌شناسانه و مفاهیم کاملاً جدی پیرامون تاریخ سینماست، لحن روایی جذابی دارد که آن را کاملاً خواندنی کرده است. به‌عنوان مثال می‌توان به فصل مرتبط با موج نوی سینمای فرانسه اشاره کرد که در آن جریان شکل‌گیری موج و ظهور فیلمسازانی چون تروفو، گدار، ریوت، شابرول و لویی‌مال با زبانی کاملاً روایی و داستانی مورد تحلیل قرار گرفته است.

ایجاز یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های کتاب است. مؤلفان به واقع دریا را در پیاله جای داده‌اند. چنان که در صفحاتی محدود از جریان‌های مهم سینمای هنری تحلیل‌هایی همه‌جانبه و دقیق به‌دست داده شده است. در کتاب، تحولات سینما تا دهه ۶۰میلادی به دقت بررسی شده است و با توجه به زمان نگارش اثری از رخدادهای ۳۰ سال اخیر در آن نیست.این شاید مهم‌ترین ایراد «تاریخ سینمای هنری» باشد. با این همه و با وجود انبوه کتاب‌هایی که در این سال‌ها با موضوع تاریخ سینما منتشر شده‌اند؛ «تاریخ سینمای هنری» همچنان اثری ارزشمند خواندنی است. یک مرجع معتبر برای تمام دوستداران جدی سینما که به‌واسطه تسلط مترجم بر موضوع، فاقد ضعف‌های جدی برخی از ترجمه‌های متأخر تاریخ سینماست.

نمای از فیلم «اکسپانسیون» - سیگل اولین تصویرش